

як певна група слів в окремій мові (*термінологія української мови*, також *українська термінологія*); із суто лексикологічного погляду – як шар спеціальної лексики в загальному лексичному складі мови, що за певними ознаками протистоїть іншим шарам лексики (у термінознавчих дослідженнях у цьому розумінні, як правило, використовуються видові за походженням, а зараз, з огляду на їхнє широке використання, синонімічні терміни *наукова термінологія*, *науково-технічна термінологія*, у загальнолексикологічних працях – *спеціальна лексика*, *термінологічна лексика*, *термінолексика*; хоча, відзначимо, така дисциплінарна спеціалізація наведених термінів не завжди витримується, і тому суто термінознавчі поняття застосовуються в лексикологічних роботах і навпаки);

3) окрему терміногрупу (із лінгвістичного погляду – окрему групу слів-термінів), виділених за певними, часто різними, параметрами (з найширшим обсягом уживаються також видові терміни *галузева термінологія*, тобто термінологія, використовувана в певних галузях знання, діяльності тощо; *фахова термінологія*, тобто термінологія, пов'язана з фаховим освоєнням людиною навколишнього світу; у вужчому обсязі вказується конкретна назва галузі, науки, фаху, наприклад, *термінологія обчислювальної техніки*, *математична термінологія*, *радіотехнічна термінологія*).

Найчастіше об'єктом уваги сучасних науковців стають саме конкретні термінології (терміносистеми), тобто сукупності термінологічних одиниць, окреслені межами певної науки, технічної галузі, певної сфери практичної людської діяльності. При цьому спеціалісти, визначаючи кількісний і якісний склад обраної для аналізу терміноскупності, достатньо послідовно користуються поняттями «наука», «техніка», а також деякими іншими концептами суспільної практики, а саме «професія», «сфера людських знань», «суспільно-політичне життя».

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА РОБОТИ ВИКЛАДАЧІВ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ КАРАНТИНУ

Бессарабова М.Л.,

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Оголошення карантину із невизначеним терміном закінчення поставило заклади освіти перед складним випробуванням – у короткий термін змінити звичні форми роботи й комунікації на дистанційні. І якщо комунікацію між працівниками кафедри вдалося відновити майже одразу, то до налагодження комунікації в системі «викладач-студент-деканат» довелося докласти більших зусиль.

Здебільшого робота на дистанційному етапі навчання наразі (кінець 3-го тижня впровадження дистанційної форми) виглядає таким чином. Викладач проводить он-лайн заняття за допомогою сервісів конференц-зв'язку типу «Zoom», також передає студентам конспекти лекцій та завдання для практичної роботи через месенджери типу viber, telegram або електронну пошту. У такий самий спосіб студенти повертають виконані роботи для перевірки. Варто відзначити недоліки вищезгаданої форми роботи, які виникли на початковому етапі її впровадження. По-перше, неспроможність технічно забезпечити безперешкодне спілкування студентів усієї групи/потоків із викладачами впродовж Інтернет-конференцій (нестабільність інтернет-зв'язку, погана якість сигналу, обриви зв'язку). По-друге, недосвідченість як керівників конференцій, так і їх учасників у заходах такого формату позначається на тому, що вони ще не вповні володіють усіма можливостями конференцій он-лайн (наприклад, користуватися он-лайн дошкою, вставляти медіа-файли, керувати мікрофонами присутніх тощо). По-третє, строкатість застосовуваних способів і каналів спілкування викладачами різних дисциплін відбирає багато часу в студентів (одні завдання у вайбері, інші – в електронній скриньці, треті – у групі telegram тощо) й робить процес пересилання й отримання робіт здебільшого хаотичним. По-четверте, психологічний чинник – внутрішня неорганізованість самих студентів, які, піддавшись ілюзії «багато вільного часу», не подають вчасно виконані завдання. По-п'яте, постала проблема систематизації й упорядкування великої кількості матеріалу, дистанційно отриманого студентами від різних викладачів через різні канали. По-шосте, виникають непорозуміння щодо заповнення різних форм звітності, зокрема журналів (приміром, неясними залишаються питання, кого вважати присутніми на заняттях, а за що ставити пропуск). І нарешті, по-сьоме, постала проблема, як забезпечити самостійність виконання студентами модульних контрольних робіт та інших форм контролю.

Гадаємо, можна стверджувати, що деякі з окреслених проблем стали поштовхом до вдосконалення традиційної системи подання матеріалу й спілкування зі здобувачами вищої освіти. Викладачі й студенти отримали шанс опанувати нові прийоми й технології, які пропонує їм технічний прогрес. Вимушене впровадження дистанційної форми дозволить зробити переоцінку ефективності різних традиційних форм роботи й поставити питання про заміну застарілих форм і методів більш прогресивними.

Із зазначених проблем лише частина має об'єктивний характер і не залежить від можливостей викладача. Це проблеми, пов'язані із технічними особливостями здійснення Інтернет-зв'язку. Решта – виправляється самостійними зусиллями викладачів та централізованими зусиллями відповідних структур закладу. Зокрема, згодом в кожного

викладача виробляється своя система проведення відеоконференцій, за якої можна чергувати групові конференції з індивідуальними або лише для частини групи, щоб робити процес опитування ефективнішим і унеможливити несамостійність відповіді студентів.

Ще одну проблему – строкатість каналів надходження матеріалів для підготовки й завдань – можна вирішити переходом на єдину для викладачів усіх дисциплін і всіх студентів систему на зразок сервісу «Google classroom». Її зручність полягає в тому, що студенти бачать обсяг усіх завдань послідовним списком, можуть відстежувати стан перевірки своєї роботи, знайомитися з оцінкою, коментарями до помилок, бачать кінцевий термін подання роботи й коментарі викладача до завдань. Але недоліком цього сервісу є те, що права доступу як учителю належать тільки одній людині. Тобто в ситуації, коли студенти є слухачами десятка курсів, їм доведеться отримувати завдання й знайомитися з новим матеріалом в десяти classroomax.

Проблему впорядкування для студентів матеріалу, одержуваного від викладачів, і створення найбільш ефективного й зручного майданчика для спілкування викладача й студента міг би вирішити внутрішньоуніверситетський Інтернет-ресурс, який би об'єднував функції щоденника з нагадуваннями про терміни виконання завдань, журналу з демонстрацією динаміки зміни поточних балів, підручника з теоретичним матеріалом і методичними вказівками щодо виконання завдань, чату, який дає можливість створити як колективне обговорення, так і індивідуальне спілкування викладача зі студентом. За умови технічно грамотної організації навчальна частина університету могла б відстежувати інформацію щодо вчасності завантаження викладачами матеріалів до занять, а також студентами виконаних робіт. Викладачі б уникали необхідності писати звіти про виконану роботу, адже система показувала, які зі зданих робіт є на сьогодні перевірені. Ця система могла б слугувати також місцем спілкування кураторів зі своїми групами та деканатам зі своїми студентами. Також такий ресурс можна було б використовувати не тільки в період карантину, але й за звичайного режиму роботи для студентів, які навчаються за індивідуальним графіком, а також студентів, що мають заборгованості, значний відсоток пропусків.

Єдина проблема, яка залишається за дистанційної форми спілкування – це проблема самостійності виконаних робіт.

Таким чином, можна сказати, що проблеми навчання на карантині зумовлені раптовістю ситуації, що склалася, але вона стала гарною нагодою напрацювати й систематизувати матеріал для незвичайних ситуацій навчання.